

Poslednja razdelka, Metalci diska in Zapuščeni v slikah, sta hibridni tvorbi. Na eni strani imamo opravek z družbeno ironijo, kritiko ali tudi s čisto navadno anekdotičnostjo, na drugi pa se avtor s pretirano lahkoto spušča v popularno jezikovno ekshibicijo. Pesem Pastirica žgance kuha na primer je popoln primer nekontrolirano samoljubnih pesniških užitek. V glavnem si pesnik pomaga z lomljenjem sintakse, a ohranja neko minimalno logično sporočilo. Poslednje pesmi so najdalgočasnejše pesmi zbirke.

Resnično vredno težišče Slanih ust je v osrednjem delu. Tu je Zajčeva poezija našla ustrezno izgovorjavo; uspela je ubežati tako šabloniziranemu ubesedovanju, kakršno pretežno zasega prvi razdelek, kakor tudi nasilno inovativnim posegom zadnjih pesmi. V tem zgoščenem območju je avtor zapisal nekaj pesmi, h katerim se je vredno vračati. V globinski metaforiki, ki izloča temno lepoto bivanja, je čutiti Rilkejev vpliv, toda v dobrem pomenu besede. V celoti pa je knjiga estetsko in tematsko neenotna; preočitno je pomanjkanje ustreznega pesniškega gradiva, ki bi zdržalo enakomerno intenziteto. Ob tej pomanjkljivosti, ki je dovolj običajna za prvence, daje prva knjiga Sreča Zajca vtis resnega pesnika, ki sicer prisega na elementarna čustva in strasti, a se zdi, da je njegova ustvarjalna narava bližja statično refleksivni liriki.

MIHA AVANZO, MARNJE

Tretja pesniška zbirka Mihe Avanza nosi blag naslov Marnje. Izdala jo je mariborska Založba Obzorja (1978) z duhovito, tekstom skladno opremo Borka Tepine. Pesmice, kakršne bremo v Marnjah, po temi in stilu lepo nadaljujejo prejšnji zbirki, Pravica skazica (1973) in Pesniški list št. 26 (1975), saj Avanzu sploh ne gre za kakšno

težko genezo diahronih struktur, temveč za lahkotno, ljubko, radoživno, hudomušno, smešno in čisto malo žalostno zapisovanje; kakor bi se nežno pogovarjali ob kavi ali se melanholično zamišljali v bežne, pretekle in sedanje stvari. Taki so tudi naslovi pesmi, kot brezbrizne marnje, skoraj fraze, za katerimi pa je v zbrani pozornosti mogoče čutiti gojeno naivnost ali osveščeno prijaznost. Že kar na začetku srečamo takole marnjo, ki se ji reče Roko na srce: Svoboda, / to je dovolj zraka / za dihanje. / Srečno jutro / z brezskrbnim dnem. ' Ščebetave deklice. / Ljudje z gubami okrog oči / samo od smeha (str. 11).

Sicer pa so te pesmi pretežno ljubezenske. In takoj je treba dodati: to so gotovo z vsem, kar je v ljubezni hudega, najmanj obremenjene, in z vsem, kar je v ljubezni lepega, najbolj pristrčne pesmi v vsej slovenski erotični poeziji. Naslov imajo kar po dekliških imenih in ena izmed njih, tista o Nuši, pravi: Samo toliko: / z Nušo sva bila zaprta v omari, / pred dolgimi leti, / zdaj pa si samo pokimava / in njeni otroci / hodijo že v šolo (str. 57, Nuša). V Marnjah je polno prisotnih in odsotnih deklic, ki zasople in razoglave na pomlad tekajo okrog in se za hip obrnejo v šibki mreži moških sanj.

V tako prijaznih razmerah je jasno, da se mora avtorjev poetološki pomislek nenehno srečevati z vprašanjem o vertikalni učinkovitosti take poezije. Kajti že v prvi pesmi Tako je to izpostavi dilemo, ki govori o razmerju med usodnim svetom zgodovine in minljivim čarom intimne zasebnosti. V zadnji pesmi pa se dilema takole razreši: Mnogo zanimivejše / od napisanih / so / nenapisane pesmi (str. 63, Zanimivo, zanimivo). Zanimivost je treba seveda razumeti kot blagi filantropični užitek marnje na račun odvratne zgodovine. — Tudi zaradi vseh teh nenapisanih pesmi berite Marnje!